

Нюр

2023

6+

ISSN 0207 – 6543

БИР ЖАЙ КҮНДЕ

Акъсыл булут, кёксюл булут,
Бакъсан сууда бет-къол жуууп,
Жыйышдыла тау башына,
Бёрк кийдире хар ташына,
Бийлеп алды сыртлыкъланы,
Сыйындыра туудукъларын.
Шыбырдаша-мурулдаша,
Тохташдыла къол тутуша.

Артхаракъдан жетди, арып,
Саз булутчукъ, кечге къалып.
Башхалагъа келди жууукъ,
Аз мычыды, къарап сууукъ,
Ачыу тийиди кечикгени,
Андан эди ёчюкгени.
Кирди туююш къазауатха,
Сагъыш деп жокъ башха затха.

Къашын-башын тюрпендире,
Къол жетдирди бирлерине...
Тохтамады аны бла,
Башхаланы жаны бла
Ёрлеп чыкъды кёкге жууукъ,
Кёз жашлары бетин жуууп,
Кенгнге жайды эки къолун,
Чойре кийди къара тонун.

Сермеп алды элияны,
От чакъдыра сау дунияны,
Ёртен салды сыртлыкълагъа,
Къуугъун кирип булутлагъа,

Болду дуния оюлгъанлай,
Таула бирден къуюлгъанлай,
Санларынгы титирете,
Ташын-тауун жилтин эте...

Бир жай күнде, келип таугъа,
Саз булутчукъ этди былай,
Бошалгъанлай дауур, къаугъа,
Сыртдан аууп кетди, жилий.

САБИЙЛЕНИ ЖАЙ СОЛУУЛАРЫ

Жай келгенди, ол төгөрөккө жылыуун, ариу гүллерин, татыулу көгетлерин жайганды. Къышда суукъ болуп турган къанатлыла, жаныуарла да къууанып тюбейдиле жайны жылыууна. Ашлары-суулары да дююн, акъ булутладан жаугъан жауунчукъ да жылы.

Жай хар кимни да суйген кезиуюдю, бютюнда сабийлени. Аны бла бирге эм узун каникулла да келедиле. Сабийлеге солургъа, ойнаргъа, къонакъгъа барыргъа, китапханадан суйген китапларын алып окъургъа да заманлары кеп болады.

Хар сабийни да солугъан кезиулери келюн жарытады, эсинде да къалады. Кюнле узун, ала хар бири да кесича энчи ариу боладыла сабийге. Кюн тийсе, орамда ойнаргъа, сууда жууунургъа жарайды. Жылы жауунчукъ жауса уа, жалан аякъ да этип, чабаргъа къоядыла. Андан сора ариу тюрсюнлю тейри къылыч чыгады. Нечик татлы кезиудю жай деген!

Элледе да, шахарда да танг атхан бла сабийлени орамда, ойначу жерледе жыйылып ойнагъанлары уа бютюнда игиди. Жай каникуллагъа къонакъгъа келип турган сабийчикле да кеп боладыла. Аны себепли кеп жангы

негерчикле бла да танышыргъа амал барды. Неда сау жылны тюбемей турган танышларынгы да кересе, ойнайса. Хар сабийни да жай келген бла бир зауугъу, – къыш ашаргъа жарамагъан, татыулу бузлатмала (морожнаны) кезиую башланады.

Дагъыда сабийлеге жай лагерьле ишлеп башлайдыла. Ала шахарда да, элледе да боладыла. Ары сабийле башха шахарладан, республикаладан да келиучюдюле. Бирге ойнап, устазла жангы сейир затлагъа да юйретедиле. Ариу жерлеге экскурсиялагъа да барадыла.

Бюгюнлюкде экология бла байламлы лагерьле уа хар шахарда да керекдиле. Ала табийгъатха сакъ болургъа юйретедиле. Пластмасс затланы, конфет тышланы жерге атып къойгъанны къаллай уллу хатасы болгъанын ангылатадыла. Сабийле устазла бла экология акцияла этип, табийгъатны да тазалайдыла. Сиз да, багъалы жашчыкъла бла къызчыкъла, бизни тамаша табийгъатха сакъ болургъа керексиз. Ариу гюллю жай бютюнда ариу болурча уа, табийгъатны кирсиз тутаргъа борчлубуз.

АЛТУУЛАНЫ Аминат

A colorful illustration of a savanna landscape. In the foreground, a large male lion with a thick brown mane is lying down on a green grassy hill, looking towards the right. Next to him, a small, fluffy orange dog is sitting and looking up at the lion. In the background, there is a large tree with yellow leaves on the left and a smaller green tree in the center. The sky is blue with white clouds.

КАРОВА Танзиля

АРСЛАН БЛА ИТ

Бир кюн арсланнга келгенди ит,
Сунуп кесин, айхай да, жигит,
Чакъыргъанды ол сермеширге,
Къарыуларын тенгleshдирирге.

Арслан, къарамай ит жанына,
Эс бурмады айтханларына.
Ит а ачыуланып селешди,
Аны бла жангыдан демлешди:

– Айтырыкъма жаныуарлагъа
Менден къоркъгъанынгы былайда!
Билсинле бары да багъангы,
Букъдурлукъ туююлме мен аны! –

Арслан, къоратмай сѣзюн артыкъ,
Къойгъанды къысха-къысха айтып:
– Да, айт, итле айып этсинле,
«Ол къоркъакъды!» – десинле.

Кесим кибикле терслегенден,
Ит бла сермешеди дегенден
Аллах сакъласын мени дайым,
Ма алайды санга айтырым.

Тюбейдиле аллай адамла –
Тюз да арсланнга ушагъанла,
Кеслерини жерлерин билип,
Кюрешмегенле чырт селешип.

Суратчыла хунерлерин кёргюзтгендиле

Кёп болмай Черек районну Сабий чыгъармачылык арасыны «Жаш суратчы» деген биригиюне жорюгенлени Къашхатауну Маданият юйюнде кёрмючлери ётгенди. Фахмулу сабийлени хунерликлерин эслеп, ала тийишли билим алырча кюрешген педагог а Локьяланы Аннады. Бу къауум аны къолунда беш жыл чакълы юйренип, бююнлюкде уа ата-аналарын, тенглерин да къууандырады.

«Жаш суратчы» биригиге къызчыкъла жорюгендиле. Хунерли тёлюню къууанчлы кюнюнде алгъышларгъа уа район администрацияны къуллукъчулары да келген эдиле. Эсге салайыкъ, окъуу жылларыны кезиуеде фахмулу таулу къызчыкъла кёп тюрю Битеуроссей эм халкъла аралы кёрмючлеге къатышып, сыйлы саугъала бла да къайтхандыла. Ма ол кюн да ала ишлеген суратлагъа сурам уллу эди. Уллу-гитче да сабийлени хунерлери чексиз болгъанын ол кюн энчи чертгендиле эм биригиу мындан ары да жангы тёлюлени фахмуларын ачыкълай, ишлерине ийнаныулукъларын билдиргендиле.

БЁЗЮЛАНЫ Асият

**Керменланы
Танзиля**

Чеченланы Рауда

